

Francijas skujkoku zāgētavas ziņo par ievērojamu tirgus lejupslīdi

Septembra sākumā daudzi zāgētavu īpašnieki Francijā uzdod sev jautājumus par tirgus attīstību, jo īpaši tie, kas specializējas būvniecības kokmateriālu ražošanā. Šajā nozarē negatīvie signāli, kas parādījās jūnijā un jūlijā, tagad ir apstiprinājušies.

Jāatzīst, ka vispārējā situācija nerada optimismu. Kopš gada sākuma kokmateriālu plūsmas pasaules tirgos ir strauji samazinājušās, vidēji par 20 %: Ķīna (-42 %) un Indija (-14 %) ir divas valstis, kuras importa samazinājums, kas attiecas uz lielāko daļu starptautisko tirgu, ietekmējis visvairāk.

Patiesība ir tāda, ka globālā ekonomiskā aktivitāte izsīkst.

Turklāt finanšu konteksts ir satraucošs, jo globālās finanšu struktūras parāds ir sasniedzis astronomisku līmeni: kopš 2020. gada janvāra galvenās centrālās bankas ir iepludinājušas miljardiem lielus ASV dolāru kredītus ar gandrīz nulles likmēm. Nevar izslēgt risku, ka šis finanšu burbulis plīsīs. Lai gan procentu likmes sāk strauji pieaugt, inflācija tikai pieaug. Algas tam neseko, un patēriņš cieš.

ASV, kur inflācija 2022. gada jūnijā sasniedza 9,1 %, būvniecības apjoms sāk samazināties (-7 % privāto mājokļu būvniecības atļauju 2022. gada aprīlī-maigā). Mājokļu būvniecības uzsākšanas kritums ietekmē ASV skujkoku koksnes tirgu, kur cenas nepārprotami samazinās: pēdējo 6 mēnešu laikā (līdz 2022. gada jūlijam) skujkoku zāgmateriālu cenas ir samazinājušās par 57 %, OSB plātņu cenas - par 72 %.

Francijā situācija ir daudz labāka (+6,1 % inflācija 2022. gada jūlijā). Salīdzinājumā ar gada pirmajiem trim mēnešiem 2022. gada otrajā ceturksnī atļauto mājokļu skaits samazinājās par 9,5 %. 2022. gada otrajā

ceturksnī, salīdzinot ar gada pirmajiem trim mēnešiem, mājokļu skaits samazinājās par 9,5 %. Tomēr šis aktivitātes līmenis joprojām ir augstāks (+11,2 %) nekā vidējais rādītājs, kas reģistrēts 12 mēnešos pirms Covid krīzes (no 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim). Attiecībā uz mājokļu būvniecības uzsākšanu situācija nav labāka: tajā pašā periodā mājokļu būvniecības uzsākšana samazinājās par 5 % (pēc sākotnējā krituma par 0,6 % 2022. gada 1. ceturksnī).

Šādos apstākļos nav īsti pārsteidzoši, ka Francijas skujkoku zāgētavas, kas specializējas būvniecības nozarē, kopš vasaras sākuma ir saskārušās ar ievērojamu pasūtījumu kritumu.

"Mēs patiešām novērojam ievērojamu pasūtījumu skaita pasliktināšanos, it kā mūsu klienti būtu nonākuši situācijā, kad pēc izejvielu trūkuma ir izveidojušies pārpalikumi," apstiprina kāds zāgētavas īpašnieks no Francijas austrumiem.

Tomēr profesionāļus satrauc ne tikai Francijas tirgus sarukums. Faktors, kas varētu vēl vairāk destabilizēt pašreizējo trauslo līdzsvaru, nāk no ārvalstīm. Tā kā tirdzniecība pasaules tirgos un jo īpaši ASV ir mazāka, lielākie Vācijas, Austrijas, Baltijas un Skandināvijas ražotāji atgriežas Eiropā. Ja šī tendence apstiprināsies un pastiprināsies, tad līdz gada beigām Francijā var sagaidīt lielāku konkurenci un līdz ar to jaunu spiedienu uz zāgmateriālu cenām. Tās tikko vasarā piedzīvoja ievērojamu cenu samazinājumu. Standarta egļu zāgmateriāliem tas pēdējo trīs mēnešu laikā ir bijis aptuveni 15 %. Sortimentu cenas, kas pavasara sākumā bija gandrīz 350 euro/m³, tagad ir zemākas par 300 euro/m³. Sarežģītākiem izstrādājumiem (piemēram, lameļu līmēšanai) cenu kritums divu mēnešu laikā bija 20 %.

Jautājums ir, cik lielā mērā Francijas zāgētavas var izturēt cenu samazināšanos. Jo šodien tirgus ir ievērojami mainījies. Skujkoku apaļkoku vērtība 2022. gada pirmajā pusē atgriezās ļoti augstā līmenī. Taču tajā pašā laikā sākās pasūtījumu un cenu kritums. Turklāt strauji pieauga izdevumi, īpaši par elektroenerģiju, bet arī par citām precēm (naftu, metāliem, transportu u. c.). Pastāvīgas inflācijas kontekstā un, ja depresija tirgos apstiprināsies, skujkoku zāgētājiem turpmākajos mēnešos būs jārisina sarežģīta situācija.

Kopš 2022. gada otrā ceturkšņa beigām ir samazinājusies aktivitāte būvniecības kokmateriālu nozarē, īpaši egļu un duglāziju jomā, kur samazinājās pasūtījumi un cenas; 2022. gada septembra sākumā egļu un duglāziju cenu samazinājums tiek lēsts 15 % apmērā.